

В. В. Данько

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЗІ СКЛАДОВИМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

У статті здійснено аналіз теоретичних, правових, емпіричних та порівняльних аспектів організації взаємодії Національної гвардії України зі складовими сектору безпеки у сфері забезпечення громадської безпеки. Досліджено правовий статус, мандат та еволюцію ролі Національної гвардії України, зокрема її дуалістичну природу як військового формування з правоохоронними функціями, а також пов'язані з цим конституційні дискусії.

Визначено теоретичні засади, принципи, форми й рівні міжвідомчої взаємодії. На основі емпіричних даних та аналітичних звітів оцінено поточний стан координації, виявлено виклики та прогалини у законодавчому і практичному впровадженні. Сформульовано комплексні рекомендації щодо оптимізації законодавчих, операційних та стратегічних аспектів взаємодії з метою підвищення ефективності системи громадської безпеки України.

Ключові слова: взаємодія, громадська безпека, Національна гвардія України, сили безпеки.

Постановка проблеми. Забезпечення громадської безпеки є наріжним каменем стабільності й розвитку будь-якої держави, а в умовах триваючої збройної агресії проти України та складної внутрішньої безпекової ситуації ця проблематика набуває особливої актуальності. Національна гвардія України (НГУ) як ключовий суб'єкт сектору безпеки і оборони відіграє критично важливу роль у підтриманні правопорядку, протидії злочинності та захисті громадян. Її унікальний статус військового формування з правоохоронними функціями вимагає глибокого розуміння механізмів взаємодії з іншими складовими сектору безпеки. Ефективна координація та синергія між цими суб'єктами є життєво необхідними для забезпечення всеохоплюючої безпеки суспільства й держави.

Незважаючи на наявність законодавчої бази практична реалізація механізмів взаємодії між НГУ та іншими суб'єктами сектору безпеки у сфері громадської безпеки стикається зі значними викликами. До таких належать: неоднозначність правових мандатів, дублювання функцій, недостатня координація та історична спадщина фрагментованого інституційного розвитку. Аналітичні звіти вказують на нечіткість ролей та обов'язків, а також на брак координації у секторі безпеки, що призводить до низької підзвітності та неефективного обміну інформацією [1]. Це створює операційні прогалини і знижує загальну ефективність системи громадської безпеки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми організації та здійснення взаємодії між державними структурами з метою забезпечення громадської безпеки як у вітчизняному, так і у міжнародному вимірі проаналізовано у низці публікацій. Насамперед привертають увагу ті, що дають змогу системно оцінити теоретичні засади та емпіричний вимір зазначених питань. Так, у статті [2] проведено аналіз ролі НГУ у відновленні правопорядку, захисті критичної інфраструктури та участі у забезпеченні громадської безпеки, що надає емпіричний контекст щодо прогалин у взаємодії. У праці [3] здійснено огляд бар'єрів міжмуніципальної та міжвідомчої співпраці в Україні. Наголошено на ключових юридичних і процедурних перепонах, які слід брати до уваги у процесі формалізації взаємодії НГУ з іншими суб'єктами сектору безпеки. У доповіді RAND Corporation [4] розглянуто роль партнерства та сек'юриті-кооперації у сучасній конкуренції між державами, надано рекомендації щодо інтеграції зусиль між воєнними й цивільними структурами, що окреслює стратегічні підходи до побудови довгострокової інтеграції НГУ у європейську систему співпраці. Автори [5] досліджують концепції гібридних загроз (кримінальні мережі, кібер-атаки, дезінформація тощо), акцентуючи на необхідності міжвідомчої взаємодії (НГУ – сили безпеки – розвідувальні органи) під час реагування на гібридні інциденти. У звіті [6] проаналізовано еволюцію сектору безпеки України у період до 2014 р., що надає важливий історичний контекст щодо становлення НГУ. У статті [7] досліджується співпраця українських правоохоронних

органів з Європейським агентством Frontex і продемонстровано, як інтеграція в європейські інституції допомагає посилювати можливості суб'єктів сектору безпеки України.

Отже, у науковій літературі виокремлюються такі основні напрями дослідження питань взаємодії у сфері безпеки: виявлення правових та інституційних бар'єрів, інтеграція військових і цивільних структур, протидія гібридним загрозам і значення європейського досвіду. Наголошується, що кризові події останнього десятиліття стали каталізатором глибинних реформ сектору безпеки і створили підґрунтя для ширшої кооперації.

Метою статті є виявлення прогалин в організації взаємодії Національної гвардії України зі складовими сектору безпеки у сфері забезпечення громадської безпеки, а також вироблення рекомендацій щодо поліпшення міжвідомчої взаємодії на основі дослідження теоретичних, правових, емпіричних та порівняльних аспектів.

Дослідження ґрунтується на системному підході, що дає змогу розглядати сектор безпеки як інтегровану систему, де НГУ є ключовою підсистемою. Для вивчення українського законодавства у зіставленні з міжнародними нормами та зарубіжними моделями застосовано порівняльно-правовий аналіз.

Виклад основного матеріалу. Громадська безпека визначається як необхідна умова та органічна складова цивілізованого способу життя, успішного функціонування суспільства й держави, а також її інститутів [2]. Як соціальна, правова категорія громадська безпека тісно пов'язана з низкою інших понять: національна безпека, громадський порядок, охорона власності, благоустрій, дисципліна та здоров'я людей. Таке широке визначення громадської безпеки охоплює захист суспільних цінностей та індивідуальних прав, акцентує на її всеосяжному характері. Отже, ефективне забезпечення громадської безпеки не може бути виключною прерогативою одного правоохоронного органу. Натомість воно вимагає багатогранного, скоординованого підходу із залученням різноманітних державних і недержавних суб'єктів, що свідчить про важливе місце організації і підтримання взаємодії у цьому процесі.

Стратегічні напрями розвитку сектору безпеки визначаються низкою документів. «Стратегія національної безпеки України», затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020, є основою для розроблення інших документів стратегічного планування, таких, як «Стратегія людського розвитку», «Стратегія воєнної безпеки України», «Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України», «Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України», «Стратегія економічної, енергетичної, екологічної, біобезпеки та біологічного захисту», «Стратегія інформаційної та кібербезпеки України», а також «Стратегія зовнішньополітичної діяльності». Окремо Указом Президента України від 16 лютого 2022 р. № 56/2022 затверджено «Стратегію забезпечення державної безпеки».

Правова база, що визначає і розмежовує повноваження у секторі безпеки, є важливим кроком до створення цілісної та ефективної системи. Однак сама лише наявність закону не гарантує ефективної інтеграції. Існування кількох стратегічних документів хоча й відображає багатошаровий підхід до безпеки, проте вимагає ретельної гармонізації, аби уникнути фрагментації чи дублювання зусиль. Отже, існує потреба у перетворенні цих високорівневих правових положень на практичні, операційні протоколи, що охоплюють різні відомства. Аналіз законодавчих актів, які регулюють взаємодію НГУ та суб'єктів сектору безпеки наведено в таблиці 1.

Дуалістична природа НГУ як військового формування з правоохоронними функціями забезпечує операційну гнучкість, даючи їй змогу адаптуватися до різноманітних безпекових викликів – від ведення бойових дій до підтримання громадського порядку. Однак така гібридність створює значну конституційну вразливість. На думку окремих правників, наділення НГУ правоохоронними функціями може викликати сумніви щодо його конституційності [8].

Крім того, дуалістичний мандат НГУ вимагає складної системи підготовки, яка інтегрує військові бойові навички з правоохоронними процедурами, методами деескалації та додержанням прав людини. Оскільки НГУ є насамперед військовим формуванням, то її підготовка і доктрина повинні пріоритетувати військові цілі, а її участь у цивільному правозастосуванні має суворо обмежуватися й чітко визначатися.

Таблиця 1 – Ключові законодавчі акти, що регулюють взаємодію НГУ із силами сектору безпеки

Назва законодавчого акта	Дата прийняття / затвердження	Основні положення, що стосуються взаємодії
Конституція України	28.06.1996 р. № 254к/96-ВР	Визначає конституційні засади координаційної діяльності (верховенство права, законність), розмежовує функції військових формувань і правоохоронних органів
Закон України «Про Національну гвардію України»	13.03.2014 р. № 876-VII	Визначає завдання та функції НГУ, обов'язок взаємодіяти з правоохоронними органами, ЗСУ, іншими військовими формуваннями, ОМС, прокуратурою
Закон України «Про національну безпеку України»	Затверджено Указом Президента України	Визначає і розмежовує повноваження державних органів у сфері національної безпеки й оборони, створює підґрунтя для інтеграції політики та процедур сил безпеки і оборони
Закон України «Про Національну поліцію»	02.07.2015 р. № 580-VIII	Наділяє військовослужбовців НГУ повноваженнями щодо здійснення превентивних і поліцейських заходів примусу
Закон України «Про основи національного спротиву»	01.08.2021 р. № 1702-IX	Визначає правові та організаційні засади національного спротиву, завдання й повноваження сил безпеки і сил оборони
«Стратегія національної безпеки України»	14.09.2020 р. № 392/2020	Основа для розроблення інших документів стратегічного планування, зокрема «Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України»
«Стратегія забезпечення державної безпеки»	16.02.2022 р. № 56/2022	Визначає стратегічні напрями забезпечення державної безпеки
Наказ Генерального прокурора «Про порядок координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності»	08.02.2021 р. № 28	Регулює координаційну діяльність правоохоронних органів у сфері протидії злочинності

Поняття взаємодії характеризується смисловою дихотомією, що вказує на складну взаємодію різних значень та інтерпретацій залежно від контексту [9]. Термін «взаємодія» часом по-різному тлумачиться у військовому і правоохоронному середовищах і, якщо його чітко не визначити для конкретних спільних операцій, потенційно може призвести до непорозуміння. Це зумовлює необхідність однакового розуміння термінології та цілей між усіма залученими відомствами. Координація як центральний елемент взаємодії передбачає забезпечення узгоджених і цілеспрямованих дій, усунення паралелізму, дублювання і фрагментації зусиль, а також забезпечення ефективного виконання кожним органом своїх завдань без змішування функцій.

Наголос на конституційних принципах, демократичному цивільному контролі, прозорості та суспільній довірі вказує на те, що ефективна взаємодія є не лише операційним чи технічним питанням, а й питанням легітимності і прийняття суспільством. Недотримання цих принципів або дефіцит довіри може підірвати ефективність навіть добре спланованих операцій і перешкоджати ширшій реформі сектору безпеки. Отже, спосіб взаємодії (дотримання принципів) є настільки ж важливим, як і її зміст (конкретні завдання).

Вірність військовій присязі не має суперечити принципу дотримання прав і свобод людини. З огляду на дуалістичну природу НГУ підтримання цього балансу є особливо складним завданням. Якщо військові

операції передусім орієнтовані на виконання бойового завдання та жорстку ієрархічну підпорядкованість, то правоохоронна діяльність акцентує на захисті індивідуальних прав і дотриманні принципу пропорційності. Тож ефективна взаємодія потребує чітких нормативних і процедурних меж, що дають змогу узгоджувати ці потенційно суперечливі пріоритети, особливо під час залучення НГУ до завдань у сфері цивільного правозастосування.

Взаємодія суб'єктів сектору безпеки реалізується у різних формах, регламентованих правовими нормами. До таких належать: правотворча, правозастосовна, контрольна, а також захист прав і свобод людини і громадянина [9].

Взаємодія проявляється у триєдиній площині – стратегічній, оперативній і тактичній, що зумовлює необхідність комплексної координації між усіма рівнями управління. Порушення на будь-якому рівні (від невідповідності стратегічних рішень до недоліків в оперативному плануванні чи тактичній комунікації) здатне знизити загальну ефективність системи. Це актуалізує потребу в інтегрованих структурах командування та управління й налагодженому обміні інформацією на всіх рівнях.

Процес взаємодії сил безпеки подібний до взаємодії сил оборони і охоплює такі основні етапи: планування, підготовка сил і засобів, виконання завдань, а також аналіз проблемних питань виконання і відповідне коригування [9].

Визначені форми й етапи взаємодії забезпечують необхідне теоретичне підґрунтя. Важливі принципи взаємодії наведено в таблиці 2 [10–12].

Таблиця 2 – Принципи взаємодії та координації у секторі безпеки України

Принцип	Опис і значення
Вірність конституційному обов'язку та військовій присязі	Фундаментальний принцип для військових формувань, що забезпечує лояльність державі та її законам
Верховенство права і законність	Базові конституційні засади, що забезпечують правомірність усіх дій і рішень суб'єктів сектору безпеки
Гуманність і повага до прав і свобод людини	Забезпечення дотримання прав людини в усіх аспектах діяльності, що є критично важливим для легітимності й довіри
Гласність, відкритість для демократичного цивільного контролю	Прозорість діяльності та можливість контролю з боку громадянського суспільства, що сприяє підзвітності й довірі
Суспільна довіра і підтримка громадян	Необхідна умова ефективності діяльності правоохоронних органів, що формується через прозорість і дотримання прав
Стимування, стійкість та взаємодія	Основні принципи всеохоплюючої оборони, що визначають стратегічний підхід до забезпечення безпеки
Ініціатива й відповідальне ставлення	Заохочення активної та відповідальної реалізації поставлених завдань
Конкретність організаторської роботи	Чіткість цілей, завдань та засобів для ефективного планування і виконання
Стимулювання інтересу у виконавців	Заохочення до якісного виконання завдань через мотиваційні механізми
Підвищення відповідальності за неякісне виконання	Забезпечення відповідальності за результати діяльності, що сприяє підвищенню ефективності

Взаємодія між Національною гвардією України і Національною поліцією є ключовим елементом системи громадської безпеки. Вона передбачає комплекс суспільних відносин, що виникають у процесі виконання службово-бойових завдань поліцейськими й військовослужбовцями НГУ, і набуває особливого значення в умовах воєнного стану [13].

Закон України «Про Національну гвардію України» прямо визначає необхідність такої взаємодії, а положення Закону «Про Національну поліцію» наділяють військовослужбовців НГУ повноваженнями на здійснення превентивних і поліцейських заходів примусу. Це вказує на значне дублювання функцій двома

інституціями [14], яке, з одного боку, розширює можливості реагування у кризових ситуаціях, а з іншого – потребує чітких протоколів координації, аби уникати дублювання зусиль, юрисдикційних суперечок та непорозумінь у суспільстві.

Подальший розвиток взаємодії між НГУ і Національною поліцією може передбачати:

- налагодження партнерства із громадськістю в контексті демократизації та гуманізації діяльності правоохоронних органів;

- створення ефективної системи комунікацій для своєчасного обміну даними;

- запровадження постійного моніторингу та механізмів взаємного інформування;

- підвищення професіоналізму особового складу й активізацію тренінгової роботи.

Однак військова ієрархія НГУ за певних умов може суперечити реалізації принципів демократизації та гуманізації, що традиційно властиві поліцейській діяльності. Тому саме комунікація та обмін інформацією стають критичними чинниками успіху: будь-які збої у цих сферах здатні спричинити нескоординовані дії, втрату часу та підвищення ризиків як для особового складу, так і для громадян.

Практичну вагомість спільної діяльності підтверджують документовані антитерористичні та антидиверсійні навчання, що демонструють актуальність співпраці Національної гвардії України зі Службою безпеки України. Вони формують взаємосумісність, спільне розуміння загроз і здатність до інтегрованого реагування, таким чином співробітництво з рівня формальних домовленостей переводиться у площину реальної бойової готовності.

Окремий напрям взаємодії – ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, де НГУ виступає мультиплікатором сил для цивільних відомств, насамперед ДСНС [15]. Військовослужбовці НГУ забезпечують захист рятувальників у зонах із підвищеним ризиком діяльності диверсійно-розвідувальних груп, а також надають додатковий ресурс у вигляді особового складу, техніки й організаційного потенціалу [16]. Це трансформує реагування на катастрофи у складну безпекову операцію, що потребує тісної тактичної координації цивільних і силових структур.

Отже, Національна гвардія України у взаємодії з Національною поліцією, СБУ та ДСНС є системним елементом багаторівневої архітектури громадської безпеки України, що поєднує військові можливості з правоохоронними і цивільними функціями.

Досвід Національної гвардії України в контексті проведення антитерористичної операції (АТО) та операції об'єднаних сил (ООС) на Сході України демонструє її ефективну інтеграцію у систему військових і правоохоронних заходів. Через перерозподіл зон відповідальності між силовими структурами у 2015 р. функціональне навантаження НГУ було переорієнтовано на виконання завдань із забезпечення режимних заходів на блокпостах, утримання опорних пунктів, а також охорону будівельних підрозділів. У межах міжвідомчої взаємодії зі Збройними Силами України, Службою безпеки України та Державною прикордонною службою НГУ здійснювала супровід колон сил АТО, брала участь у рейдових і штурмових операціях у складі спеціалізованих груп. Такий досвід свідчить про високий рівень оперативної сумісності і здатність НГУ адаптуватися до умов ведення гібридної війни.

Окремо слід зауважити про роль НГУ в забезпеченні охорони державних установ і стратегічно важливих об'єктів, зокрема критичної інфраструктури. Ця діяльність є багатовимірною й потребує ефективної координації з іншими суб'єктами сектору безпеки.

Сучасний стан міжвідомчої координації характеризує наявність спільних операційних практик, навчань і тренувань, що є позитивним чинником у процесі інтеграції. Проте існує низка системних викликів: нечіткість правових мандатів, дублювання функціональних обов'язків, обмежений обмін інформацією та загальний дефіцит координації. Ці проблеми підтверджуються як національними, так і міжнародними аналітичними джерелами.

Тож досягнення повноцінної інтеграції та синергії у секторі безпеки потребує глибоких структурних реформ, а також формування нової культури міжвідомчої взаємодії.

В аналітичних звітах, зокрема доповіді RAND Corporation [1], зауважується про не чітко визначені ролі й обов'язки ключового керівництва силових відомств. Існує брак координації в секторі, а обмін інформацією є «нелогічним». Ідеться про системну дисфункцію, що вказує на глибоко вкорінені інституційні й культурні проблеми, які вимагають фундаментальних, а не поверхових реформ.

Для забезпечення ефективної взаємодії НГУ з іншими суб'єктами сектору безпеки, а також для підвищення рівня громадської безпеки необхідне впровадження системних законодавчих змін.

У цьому контексті доцільними вбачаються такі рекомендації:

1. Перегляд і внесення змін до Закону України «Про Національну гвардію України» для чіткого розмежування її військових і правоохоронних функцій. Це передбачає визначення конкретних обставин, за яких НГУ може виконувати правоохоронні функції (наприклад, під час воєнного стану або в разі масових заворушень, коли можливостей поліції замало для їх припинення), а також з чіткими правовими підставами й механізмами нагляду.

2. Запровадження чітких правових положень щодо підзвітності та відповідальності особового складу НГУ під час виконання правоохоронних обов'язків з узгодженням їх зі стандартами цивільної поліції, де це доречно.

3. Розроблення детальних міжвідомчих угод і стандартних операційних процедур (СОП) для всіх форм і рівнів взаємодії. Мають чітко визначатися командні структури, канали зв'язку, протоколи обміну інформацією та правила застосування сили для спільних операцій.

4. Створення єдиної правової бази для міжвідомчого обміну інформацією, що забезпечить безпеку даних і доступність із дотриманням конфіденційності й оперативної таємниці.

5. Створення постійних міжвідомчих робочих груп або спільних оперативних центрів для реагування на конкретні загрози громадській безпеці (наприклад, боротьба з тероризмом, управління масовими заходами, реагування на надзвичайні ситуації) для сприяння безперервній координації та плануванню.

6. Упровадження єдиної системи моніторингу та оцінювання ефективності міжвідомчої взаємодії, що дасть змогу постійно вдосконалюватись і адаптуватись.

7. Інтенсифікація та реалістичність спільних міжвідомчих навчань.

8. Розроблення спільних навчальних програм для особового складу НГУ та інших сил безпеки з використанням єдиної термінології, тактичних процедур та забезпеченням поваги до прав людини.

9. Сприяння програмам обміну персоналом і стажуванням між відомствами на різних рівнях для розвитку взаєморозуміння й довіри.

Зазначені рекомендації акцентують на тому, що оптимізація взаємодії НГУ не є ізольованим завданням, а вимагає цілісного підходу, що передбачає законодавчі, операційні та стратегічні реформи. Українцями важливими є формування суспільної довіри та зміцнення демократичного контролю як стратегічного напрямку, оскільки кінцевий успіх міжвідомчої взаємодії вимірюється не лише операційною ефективністю, але й її легітимністю в очах громадськості та міжнародних партнерів. Отже, прозорість, підзвітність і повага до прав людини мають бути вбудовані в усі протоколи взаємодії.

Висновки

Проведений науковий аналіз підтверджує, що Національна гвардія України як військове формування з правоохоронними функціями відіграє унікальну й багатогранну роль у системі забезпечення громадської безпеки. Її гібридний статус надає значні можливості для реагування на широкий спектр загроз – від підтримання громадського порядку до участі у бойових діях та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Однак така дуалістична природа породжує й суттєві виклики, пов'язані із застосуванням військової сили у цивільному контексті та потенційне розмивання меж повноважень з іншими суб'єктами сектору безпеки.

Певні прогалини у законодавчому регулюванні, недостатня координація, нечіткість ролей і брак ефективного обміну інформацією є системними проблемами, успадкованими від попередньої епохи. Ці недоліки знижують загальну ефективність системи громадської безпеки й підривають довіру як із боку громадян, так і з боку міжнародних партнерів. Емпіричні дані про спільні навчання та операції хоча й свідчать про усвідомлення необхідності взаємодії, але вказують на те, що ці зусилля – лише кроки на шляху досягнення справжньої взаємосумісності та синергії.

Удосконалення взаємодії між НГУ та іншими складовими сектору безпеки є не просто операційним завданням, а стратегічним імперативом. Вона вимагає всеосяжного підходу, що передбачає законодавчі зміни для уточнення мандату НГУ, розроблення детальних міжвідомчих протоколів, посилення координаційних механізмів, інтенсифікацію спільних навчань та інвестиції в інтегровані інформаційні системи. Ключовий елемент успіху полягає також у формуванні культури співпраці та взаємоповазі між відомствами, постійному зміцненні суспільної довіри та демократичному цивільному контролю. Лише такий комплексний підхід уможливить побудову в Україні ефективної, підзвітної та легітимної системи громадської безпеки, здатної протистояти сучасним викликам.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на таких напрямках:

- дослідження впливу військових функцій Національної гвардії України у воєнний час на її довгостроковий мандат у сфері громадської безпеки;
- правовий аналіз конкретних конституційних змін, необхідних для уточнення статусу та повноважень Національної гвардії України;
- розроблення кількісних метрик для оцінювання ефективності міжвідомчої координації у сфері громадської безпеки.

Перелік джерел посилання

1. Oliker O., Lynn E. et al. Security Sector Reform in Ukraine Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2016. 136 p. URL: <https://surl.li/jgyfqm> (дата звернення: 15.08.2025).
2. Морквін Д. А., Бацмунт В. М., Гох І. М. Прогнозовані виклики, що стоятимуть перед державою у післявоєнний період: завдання Національної гвардії України із забезпечення державної безпеки. *Безпека держави*. 2024. № 1 (3). DOI: <https://doi.org/10.33405/2786-8613/2024/1/3/309959>.
3. Bučiūnas G. Interagency cooperation. Challenges for Ukraine. *Border Security and Management*. 2025. No. 5 (10). P. 30–38. DOI: <https://doi.org/10.17770/bsm.v5i10.8296>.
4. Mazarr et al. Security Cooperation in a Strategic Competition. Santa Monica, CA: RAND Corporation. 2022. P. 138. URL: <https://surl.li/rkpooot> (дата звернення: 15.08.2025).
5. Bjorge N., Hoiby M. (2024). Contemporary research on hybrid threats. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781032617916-3>.
6. Transformation Under Fire – An Analysis of Ukraine's Security Sector Since 1991. IISS Report. 2025. 33 p. URL: <https://surl.li/dkfeuo> (дата звернення: 15.08.2025).
7. Zadorozhnyy O. International cooperation of law enforcement agencies of Ukraine with the European Border and Coast Guard Agency (Frontex) in countering the challenges of transnational crime and conducting international search for criminals. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2023. № 1. 82–89. DOI: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2023.1.11>.
8. Чому наділення Нацгвардії правоохоронними функціями виглядає неконституційним? Коментар юриста. URL: <https://surli.cc/zgixnb> (дата звернення : 15.08.2025).
9. Кривенко О. В., Киричик В. А. Засади взаємодії суб'єктних складових сил оборони України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 283 –287. URL: http://lsej.org.ua/2_2024/70.pdf (дата звернення : 15.08.2025).
10. Взаємодія Збройних Сил України з громадянським суспільством : довідник / Л. О. Кравченко та ін. Київ, 2021. 48 с.
11. Івашко С. В., Олефір Л. І. Координаційна діяльність прокуратури як суб'єкта запобігання злочинності в Україні в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 1. С. 276–284. DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-50>.
12. Демиденко В. Конституційно-правові засади забезпечення національної безпеки України муніципальною владою. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 30 листоп. 2018 р. Харків, 2018. С. 47–49. URL: https://surl.li/qriavd* (дата звернення: 15.08.2025).
13. Коломієць Ю. М., Трояновський В. С. Взаємодія Національної поліції з Національною гвардією України під час виконання службово-бойових завдань в умовах воєнного стану: постановка проблеми. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 3. С. 282–289. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.3.45>.
14. Морквін Д. А. Місце та особливості Національної гвардії України у системі суб'єктів правоохоронної діяльності. *Європейські перспективи*. 2022. № 4. С. 222–227. DOI: <https://doi.org/10.32782/EP.2022.4.31>.
15. Мальцев В. В. Місце Національної гвардії України в системі сил безпеки в умовах правового режиму надзвичайного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 59–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/12>.
16. Аллеров Ю. В., Кривенко О. В. Роль і місце Національної гвардії України у структурі сектору національної безпеки і оборони України. *Наука і оборона*. 2018. № 3. С. 3–9. URL: <https://surl.li/qrmabg> (дата звернення: 15.08.2025).

Стаття надійшла до редакції 22.08.2025 р

V. Danko

**THEORETICAL PRINCIPLES OF ORGANIZING COOPERATION
BETWEEN THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE AND SECURITY
SECTOR INSTITUTIONS IN ENSURING PUBLIC SECURITY**

Public security is a cornerstone of national stability and development, particularly in the context of ongoing armed aggression against Ukraine and a complex internal security environment. The National Guard of Ukraine, as a key actor within the security and defense sector, plays a critical role in maintaining public order, countering crime, and protecting citizens. Its dual status as a military formation with law enforcement functions necessitates a comprehensive understanding of its interaction mechanisms with other security entities. Despite the existence of a legal framework, practical implementation of interagency cooperation faces significant challenges, including ambiguous mandates, functional overlaps, insufficient coordination, and institutional fragmentation.

This article analyzes theoretical, legal, empirical, and comparative aspects of NGU's interaction with other security sector actors in the field of public safety. Drawing on national and international research, the study identifies key barriers to effective cooperation, such as lack of clarity in roles, limited information exchange, and constitutional concerns regarding NGU's law enforcement powers. The dual nature of NGU demands a complex training system and clear legal protocols to balance military and civilian priorities.

The research applies a systems approach, treating the security sector as an integrated structure, and employs comparative legal analysis to juxtapose Ukrainian legislation with international standards. Strategic documents, including Ukraine's National Security Strategy, are examined to assess the coherence of policy frameworks. The study concludes that optimizing NGU's interagency cooperation requires legislative reform, development of standard operating procedures, joint training programs, and mechanisms for democratic oversight. These measures are essential not only for operational efficiency but also for legitimacy and public trust in Ukraine's security architecture.

Keywords: *interaction, public safety, National Guard of Ukraine, security forces.*

Данько Віталій Вікторович – ад'юнкт, Національна академія Національної гвардії України
<https://orcid.org/0009-0006-1787-5980>